

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-10-23
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 3702-16

Sökande

Uddeholm AB, 556046-2755
683 85 Hagfors

SAKEN

Ansökan om tillstånd till ändrad och utöka verksamhet vid Hagfors Järnverk, Hagfors kommun

Verksamhetskod: 27-1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, som godkänner till ansökan fogad miljökonsekvensbeskrivning meddelar, med ändring av det genom deldom den 13 december 2010 i mål M 3746-09 meddelade tillståndet, Uddeholm AB tillstånd att vid bolagets anläggning i Hagfors Järnverk installera och ta i drift ytterligare upp till sex ESR-ugnar och upp till tio värmebehandlingsugnar.

Verksamheten enligt detta tillstånd ska ha satts igång inom tio år efter det att denna dom vunnit laga kraft. Uddeholm AB ska till tillsynsmyndigheten anmäla när tillståndet har tagits i anspråk.

Detta tillstånd får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Verksamheten som medges genom detta tillstånd ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Uddeholm AB har uppgett eller åtagit sig i målet samt i enlighet med meddelade villkor och föreskrifter för verksamheten i övrigt.

Dok.Id 374205

Postadress
Box 1070
462 28 Vänersborg

Besöksadress
Hamngatan 6

Telefon
0521-27 02 00
E-post: mmd.vanersborg@dom.se

Telefax
0521-27 02 80

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

I Uddeholm AB (Bolaget) ingår produktionsenheten Hagfors Järnverk, där det sedan den andra hälften av 1800- talet har bedrivits tillverkning av olika järn- och stålprodukter.

Verksamheten vid Hagfors Järnverk omfattar drift av stålverk inkluderande smältning av legeringsämnen tillsammans med eget returstål och köpt skrot i en elektrisk ljusbågsugn, skänkmetsallurgi samt gjutning av göt. Inom industriområdet finns också nitreringsanläggning, granuleringsanläggning samt anläggningar för elektroslaggraffinering (ESR), valsning, smide, värmebehandling, maskinbearbetning och lager. Utöver dessa anläggningar som är direkt kopplade till produktionen finns bland annat en central miljöstation, en oljeavskiljnings- och sedimenteringsbassäng samt ett flertal luftreningsanläggningar.

Under år 2015 producerade Bolaget 100 000 ton färdiga göt i stålverket, varav omkring 52-53 % avsåg stål som genomgått ESR-omsmältning. Efterfrågan på denna högre kvalitet är i stigande och en ökning av andelen ESR-omsmält stål är i linje med tidigare deklarerad strategi. Detta är nödvändigt för att bibehålla bolagets marknadsledande position. ESR-behandlat stål har vidare högre lönsamhet än konventionellt stål.

Järnverksområdet består till stor del av mark som erhållits genom utfyllnad i sjön Värmullens södra del. Området är omgivet av bostadsbebyggelse på den norra, den östra, den södra och den sydvästra sidan samt i nordväst om sjön Värmullen. Tätortens omgivningar är starkt kuperade och består till största delen av skogs- och myrmarker.

Den huvudsakliga verksamheten vid Hagfors Järnverk bedrivs på fastigheten Hagfors 2:61. Platsen för bolagets verksamhet är sedan länge ianspråktagen för industriändamål och markanvändningen konkurrerar inte med andra intressen. Området är detaljplanelagt. Enligt stadsplanen upprättad 1949 och reviderad 1 januari 1957 är området där bolagets anläggning ligger avsett för industriändamål.

TIDIGARE TILLSTÅND

Verksamheten vid Hagfors järnverk har tillståndsprövats vid flera tillfällen. miljödomstolen gav i deldom av den 13 december 2010 i mål M 3746-09 Bolaget tillstånd enligt miljöbalken till en årlig produktion vid Hagfors Järnverk uppgående till

- a) 200 000 ton specialstål räknat som göt i stålverket, varav högst 1 000 ton vid nitreringsanläggningen, samt härutöver
- b) 16 000 ton färdig göt och granulat i enhet Granmelt.

Miljödomstolen lämnade vidare Bolaget tillstånd att från Uvån leda bort vatten för process- och kyländamål intill en mängd av 20 miljoner m³ årligen. Den andel som tillståndshavaren enligt 31 kap. 22-23 §§ miljöbalken är skyldig att tåla utan ersättning bestämdes till 1/20.

Miljödomstolen lämnade slutligen Bolaget tillstånd att

- a) använda i verksamheten uppkommande restprodukter för anläggande av en vall i Järnverksområdets södra avgränsning syftande till minskad insyn och bullerdämpning med närmare utförande och utformning i samråd med tillsynsmyndigheten, samt
- b) att ta emot, ta hand om och samordna avfall och farligt avfall från dotterbolaget Uddeholm Machining AB, inklusive indunstning av skärvätskor i bolagets indunstningsanläggning.

För verksamheten fastställdes ett antal slutliga villkor.

Miljödomstolen sköt genom deldom upp avgörandet av vilka slutliga villkor som skall gälla i fråga om utsläpp av kväveoxider till luft, buller vid mätpunkt 3, utsläpp av vatten till Värmullen, påverkan på grundvatten samt energieffektivisering.

Genom dom av den 2 november 2015 avslutade mark- och miljödomstolen prövotiden beträffande energieffektivisering.

Vidare fastställde domstolen visst slutligt villkor för utsläpp av föroreningar till Värmullen samt utsläppsgränsvärden för NO_x för värmebehandlingsugnar och värmeugnar inför valsning resp. smide samt sköt ånyo upp avgörandet av vilka villkor som ska gälla i fråga om utsläpp av kväveoxider till luft, buller vid mätpunkt 3, utsläpp av vatten till Värmullen samt påverkan på grundvatten.

Domstolen meddelande följande utredningsföreskrift avseende utsläpp av kväveoxider till luft.

U1. Bolaget ska kontrollera utsläppet av kväveoxider till luft från stålverket efter att det planerade nya rökgassystemet tagits i drift. Kontrollen ska omfatta mätning under minst tre charger och utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Det samlade utsläppet från stålverket respektive hela verksamheten ska beräknas och sammanställas vid aktuell drift respektive vid tillståndsgiven produktion.

Redovisning av resultatet av utredningarna ska ges in till domstolen senast den 30 juni 2018.

För utsläppet av kväveoxider till luft meddelade domstolen följande föreskrift.

4. Utsläpp av kväveoxider, räknat som kvävedioxid, till luft får som riktvärde* inte överstiga 250 ton per år, gällande för hela verksamheten exklusive interna transporter och källor med mindre bränsleförbrukning än 50 ton per år.

*) med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, ska föranleda de åtgärder som behövs för att förhindra att överskridandet upprepas.

ANSÖKAN

Yrkanden

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av nuvarande miljötillstånd, medger Bolaget att vid Bolagets anläggning i Hagfors Järnverk inom en period av tio (10) år från dagen för lagakraftägande dom installera och ta i drift ytterligare upp till sex (6) ESR-ugnar; och upp till tio (10) värmebehandlingsugnar.

Bolaget har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen ska förordna att ändringstillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Bolaget har slutligen yrkat att mark- och miljödomstolen ska godkänna den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen.

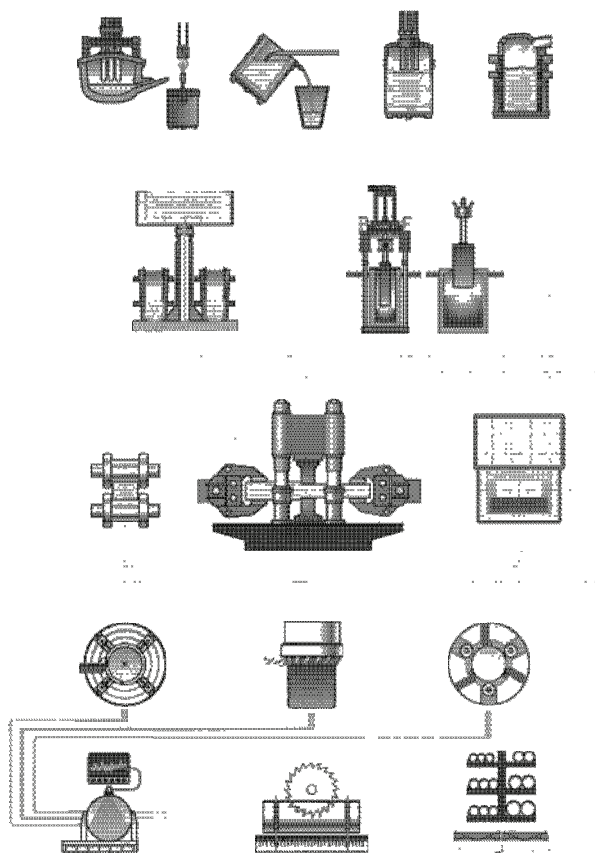
Ansökt verksamhet

I deldomen från 2010-12-13 i M 3746-09 återges en uppställning av bl.a. ugnar och ESR-ugnar. De sistnämnda uppgår till sex (6) stycken (Ugn A — Ugn G). Vidare anges att tre (3) ytterligare ugnar planeras tillkomma för utökning av ESR-kapaciteten; således sammanlagt nio (9) ESR-ugnar. Dessa tre är nu installerade: Ugn K (2012), Ugn M (2015), Ugn R (2015).

Den marknadsmässiga utvecklingen går mot en ökad andel högkvalitativt stål, vilket uppnås med ESR(Elektroslaggraffinering)-omsmältning. På detta område är Bolaget världsledande. Tillståndet till sammanlagt nio ESR-ugnar har i december 2015 tagits i fullt anspråk. Bolaget önskar nu möjlighet att inom en 10 årsperiod installera ytterligare upp till sex (6) stycken ESR-ugnar och 10 stycken efterföljande värmebehandlingsugnar. Värmebehandling är ett viktigt led i produktionen av stål av de högsta kvaliteterna. De tillkommande ESR-ugnarna genererar därför ett behov av ytterligare tio (10) värmebehandlingsugnar. Dessa kommer att drivas av antingen el eller naturgas (LNG).

Följande skiss illustrerar olika flöden i produktionsprocessen. Den blåtonade rutan avser ESR-processen.

Vissa stålsorter har särskilt höga krav på renhet och/eller struktur. Göten smälts därför om i en process som kallas elektroslaggomsmältning, ESR. Göten från Stålverket fungerar som elektroder och den höga strömstyrka som används i processen får en hög resistent processlagg att smälta. Stålelektroden doppas ned i den varma processlaggen och smälter långsamt. Stålet renas då det smälts upp på elektrodens yta samt då det passerar genom slaggbadet.

Det nya götet som byggs upp stelnar mycket fort, vilket ger ett mer homogent material vad gäller analys och inneslutningar. Innan omsmältning måste elektroderna, för majoriteten av stålsorterna, värmebehandlas. För de mindre elektroderna räcker det oftast med etappglödning medan de större mjukglödgas. Innan omsmältning måste även elektrodens box (toppända) avlägsnas, antingen medelst skärning eller medelst sågning, beroende på elektroddimension. Vissa stålsorters elektroder slipas innan omsmältningen.

I Hagfors finns två typer av ESR-ugnar: fast kokill och med rörlig kokill. Innan processtart svetsas ett skaft på elektroden; i de äldre öppna ugnarna sker omsmältningen genom att 2-6 elektroder omsmälts medan ugnar som är av senare typ med fast kokill nyttjar en elektrod per omsmältning. Omsmältningen i ugnarna med fast kokill sker under skyddsgasatmosfär för att förhindra tillträde av väteupptag samt oxidation av legeringsämnen, vilket skulle ge stål med sämre egenskaper. Förvärmning av elektroderna sker innan smältning på ugnarna med rörlig kokill.

De nya ESR-ugnarna kommer att placeras i nära anslutning till de befintliga. Den byggnad som hyser ESR-verksamheten kommer att utökas och innesluta också de nya ugnarna. Också de nya värmebehandlingsugnarna kommer att placeras i anslutning till andra enheter med befintlig ugnspark. Ugnarna kopplas till befintligt luftfilter; vilket utökas i kapacitet när behovet finns. Den tillkommande verksamheten kommer således att enkelt inkluderas i befintliga rutiner för övervakning och kontroll.

De nya ESR-ugnarna möjliggör ett tillkommande tonnage omsmält stål om cirka 30 000 årston. Huruvida detta kommer att leda till en ökad produktion i stålverket (och övriga produktionssteg) är framför allt konjunktorellt betingat. Primärt avses en högre andel av stålproduktionen genomgå ESR-omsmältning.

Bolaget önskar möjlighet att inom en tioårsperiod installera ytterligare upp till tio (10) värmebehandlingsugnar. Idag finns inom ramen för aktuellt tillstånd tio ugnar kvar att ta i anspråk men det finns risk för att inte dessa räcker till då utvecklingen går mot allt mer värmebehandling för att erhålla bästa kvalitet samt ordinär etappglödning och mjukglödning. Värmebehandlingsugnar är inte tillståndspliktiga men för att kunna ha möjlighet till ytterligare utsläppsrätter inom ramen för utsläppshandel så krävs att dessa finns medtagna i tillstånd. Med stor sannolikhet kommer inte samtliga vara fossileldade utan flertalet kommer vara elförsörjda.

Verksamheten kommer att anpassas efter behov på grund av mixförskjutningen mot ökad ESR-andel som väntas. Det rör sig främst om ökad kapacitet i enhet maskinbearbetning 1 där det i första hand är fräsningen med efterkommande operationer som syning/ultraljud, kapning och märkning/målning som kommer att påverkas. Vad gäller svarvning och skalsvarvning förväntas endast en marginell ökning.

Bolaget anför följande till stöd för yrkandet om prövning av ändringsansökan m.m. Tillstånd till verksamheten vid Hagfors Järnverk föreligger enligt mål M3746-09; senast genom deldom 2015-11-02. Gällande tillstånd är således sentida och har inte tidigare varit föremål för ändringstillstånd. Den nu yrkade ändringen är mindre, väl avgränsad och utan betydande miljöpåverkan. Inget för verksamheten i övrigt gällande villkor behöver ändras. Omprövning av verksamheten i dess helhet är därför inte påkallad.

Efterfrågan på ESR-ugnar från tillverkarna är sådan att leddtiden från kontraktstecknande till kommersiell drift är ca 12 månader. Det är därför angeläget för Bolaget att snarast kunna teckna nya leveranskontrakt, vilket måste föregås av att vederbörligt miljötillstånd föreligger och får tas i anspråk.

Inga ändringar av gällande *villkor* erfordras. Bolaget noterar att villkoret "Utsläppet av stoft från ESR-anläggningen och från skärande bearbetning där får som riktvärde ej överstiga 5 mg/Nm³." kommer att gälla och omfatta också den tillkommande verksamheten. Detsamma gäller för tillkommande värmebehandlingsugnar, vilka kommer att omfattas av gällande villkor avseende kväveoxider.

Bolaget arbetar aktivt för att minimera NO_x-utsläpp från delkällorna värme och värmebehandling samt stålverket vilket redovisas i inlämnade handlingar. NO_x-tak för verksamheten anser Bolaget kan komma att utgöra en framtida begränsning för verksamhetens utveckling då marknaden går mot mer högkvalitativt stål där just ESR material efterfrågas. ESR-produkter samt nya produkter som utvecklas kräver

mer värme och värmebehandling - men ger då samtidigt förbättrande egenskaper vilket leder till längre livslängd vilket ger en minskad miljöpåverkan sett ur ett livscykelperspektiv. Frågan kommer dock aktualiseras i samband med redovisning av prøvotidsutredning avseende NO_x.

Till ansökan har Bolaget fogat en säkerhetsrapport med handlingsprogram vilka uppdaterats 2016-05-31.

En *miljökonsekvensbeskrivning* omfattande ansökt ändring av verksamheten har bifogats ansökan. Av denna framgår sammanfattningsvis följande.

Tillsynsmyndigheten har efter samråd, angett att utökningen av ESR inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Den främsta miljöpåverkan är att verksamheten är energiintensiv genom behovet av el till ugnar samt gas och el till efterföljande värmebehandling. ESR-processen är i sig i det närmaste ljudlös. Det förekommer ingen öppen låga och knappast några avgaser eller odörer. Det buller som genereras emanerar från intermittent tryckluftsrensning av filter samt något ökad trucktrafik för transport av göt. Tämligen begränsade mängder slagg uppkommer och av den slagg som totalt genereras inom Hagfors Järnverk svarar ESR för cirka 5 procent. All slagg från ESR återanvänds i ljusbågsugnen vid stålframställningen. Hanteringen av ESR-elektroder, inkluderande slipning, svetsning och skärning, bidrar marginellt till utsläpp av stoft.

Det rena kylvattnet från dagens och tillkommande ESR-ugnar bör ledas direkt till Värmullen för att minska belastningen på befintlig sedimenteringsbassäng. Investering för att kunna leva upp till detta kommer att ske under semestern 2017.

Den huvudsakliga miljöpåverkan bolagets färdiga produkter har, är det skrot främst i form av uttjänta industriverktyg som inte kan återköpas från kund och därmed inte kan återanvändas i tillverkningen av nya produkter.

Bolagets strävan är att bedriva verksamheten så att den ger minsta möjliga miljöbelastning.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Värmlands län har tillstyrkt bolagets ansökan och anført bl.a. följande.

Länsstyrelsen bedömer att tillstånd kan ges för utökning av ESR-kapaciteten med ytterligare ESR-ugnar samt värmebehandlingsugnar i det antal som Bolaget angett. Länsstyrelsen bedömer det nödvändigt att ett tak för den totala mängden NO_x som får släppas ut från verksamheten fastställs i slutliga villkor efter att provotidsredovisningen för NO_x lämnats in senast den 30 juni 2018. Länsstyrelsen anser att kylvatten från ESR-verksamheten ska avledas direkt till sjön Värmullen.

Den ansökta ändringen är väl avgränsad och kommer framför allt att leda till något ökade NO_x-utsläpp samt ökad energianvändning. Påverkan på närmiljön kommer att bli ytterst begränsad.

Den ansökta verksamheten leder till ökat behov av värmebehandling gentemot den tillståndsgivna verksamheten i deldom meddelad av Vänersborgs tingsrätt 2010-12-13. Ifall Bolaget når upp till tillståndsgiven produktion på 200 000 ton specialstål räknat som göt i stålverket tillsammans med den nu ansökta utökningen av värmebehandling finns risk att NO_x-utsläppen överstiger provotidens målsättning om maximalt 250 ton per år. Därmed finns behov av ett tak på hur mycket NO_x som får släppas ut per år från den totala verksamheten.

DOMSKÄL

Med hänsyn till målets omfattning och svårighetsgrad gör mark- och miljödomstolen bedömningen att det är tillräckligt att rätten består av ordföranden och ett tekniskt råd.

Mark- och miljödomstolen bedömer att till ansökan fogad miljökonsekvensbeskrivning uppfyller de krav som följer av 6 kap 7 §. Den ska därför godkännas.

Vad Bolaget anfört utgör tillräckliga skäl för att medge att ansökt ändring prövas som ett ändringstillstånd enligt 16 kap 2 § miljöbalken. Prövningens omfattning och inriktning har inte ifrågasatts.

Frågan om utsläppstak för kväveoxider är uppskjuten genom deldom den 2 november 2015 i mål M 3746-09 och är således för närvarande föremål för prövotidsutredningar i detta mål. Inför deldomen 2015 har Bolaget uppgett att ett målvärde för NO_x-utsläppen på 250 ton per år torde vara uppnåeligt även med framtida strategi för ESR-material. Mot denna bakgrund saknas anledning att i detta mål ytterligare reglera utsläppet av NO_x från bolagets verksamhet.

Ansökt ändring är av den begränsade omfattning och inriktning att den inte heller i övrigt föranleder några nya eller ändrade villkor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 13 november 2017

Christina Olsen Lundh

Joel Morales

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Joel Morales.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

